

Bionieuws 9

Het was kerstmis 2005 en ik was afgereisd naar het oosten van het land voor het kerstdiner. Ik ben de enige arts in mijn familie en bij zulke gelegenheden kom ik er niet onderuit mijn licht te laten schijnen over elke medische doorbraak die in welk huis-aan-huisblaadje ook heeft gestaan.

Dit keer betrof het een voorpaginabreed artikel van de Telegraaf over de wonderpillen van de firma Salugen: voedingssupplementen die op basis van een DNA-test werden samengesteld en waarmee je gegarandeerd kilo's zou afvallen zonder minder te eten:

“Iedere klant krijgt zijn eigen unieke pillen, geproduceerd op basis van zijn eigen DNA... De ontwikkeling van de pil door de Amerikaanse professor Kenneth Blum heeft zo'n 30 miljoen dollar gekost.”

Hoewel bij dit bericht het “ik ben zwanger van Elvis”-gehalte er mijlenver vanaf spatte, bleek ik weinig succesvol in het weerleggen ervan. (“Er heeft een Amerikaanse professor aan meegewerkt, Miquel. Het staat er echt!”) De gedrukte media hebben nog weinig aan autoriteit ingeboet. Als een krant iets publiceert zal het wel kloppen.

De Telegraaf werd later door de Raad voor de Journalistiek veroordeeld tot het rectificeren van dit artikel, net als voor hun waanzinnige verhaal een jaar later dat openhartoperaties konden worden uitgevoerd met acupunctuur als enige verdoving. Geen van beide berichten was nagetrokken door de redactie. Je zou kunnen stellen dat hoewel kranten in het algemeen een voorkeur hebben voor nieuws dat waar is, ze analyse en feitenverificatie hiervoor al gauw te veel moeite vinden.

Dit merk je ook aan veel minder spectaculaire berichten. Neem bijvoorbeeld het volgende (dd 13 augustus 2007):

Scholen moeten zich afvragen of zij nog schoolkampen in de bossen of duinen houden. Elk jaar krijgt de Nederlandse Vereniging voor Lyme patiënten meldingen van scholen of begeleiders die zeggen dat veel kinderen tijdens de

kampen een tekenbeet hebben opgelopen. Eén jongen bleek tijdens een schoolkamp meer dan vijftig vastgezogen teken op zijn lichaam te hebben. Hij heeft nu de ziekte van Lyme met reumatische klachten.

Wat vindt u? Moeten we schoolkampen inderdaad nooit meer in de bossen of duinen houden?

Als u daadwerkelijk op basis van het voorgaande bericht een oordeel – wat voor oordeel dan ook – heeft geformuleerd, wil ik u vriendelijk verzoeken geen gebruik meer te maken van uw stemrecht. Er staat geen enkel getal in, dus is het onmogelijk een mening te beargumenteren. Hoe verhoudt zo'n risico zich bijvoorbeeld tot de 0,4% kans die de gemiddelde Nederlander elk jaar loopt gewond te raken door een verkeersongeluk?

Interessant is met name ook de vraag wie de eerste, samenvattende, opiniërende zin heeft geschreven. De formulering suggereert een redacteur, maar dat was er dan in ieder geval niet een van de krant zelf, want het stuk stond tot op de letter identiek in de Telegraaf, het Parool en de Volkskrant. Gecopy-paste van het ANP wellicht?

Het is triest, maar zodra het wetenschap betreft gaat bij veel kranten het verstand op nul en gedragen ze zich als weinig meer dan een doorgeefluik voor persberichten. Totdat zij zich wat kritischer gaan opstellen blijft er voor mij helaas een hoop uit te leggen op familiefeestjes.